

«Նոր ժամանակի կրթություն» ՀԿ

ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՏԵՍՏԱՎՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՈՒՍՈՒՑԻԶՆԵՐԻ
ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑ

ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ
ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Հետազոտության թեման՝ Աստվածնչյան առակների դաստիարակչական
նշանակությունը

Առարկան՝ Հայոց լեզու և գրականություն

Հետազոտող ուսուցիչ՝ Հայրիկյան Նվարդ

Ուսումնական հաստատություն՝ Դաշտավանի Գ. Տոնոյանի անվան միջնակարգ
դպրոց

Երևան 2022
Ներածություն

1. Ի՞նչ է առակը
2. Ո՞րն է աստվածաշնչյան առակների դաստիարակչական նշանակությունը
3. Ինչպե՞ս են ազդում աստվածաշնչյան առակները մարդու արժեքային համակարգի վրա
4. Արդիակա՞ն են այսօր աստվածաշնչյան առակները

Չետագոտական աշխատանքի նպատակն է աստվածաշնչյան առակների միջոցով երեխաների մեջ դաստիարակել բարոյական բարձր արժեքներ, որպեսզի կարողանան տարբերակել աշխարհի չարն ու բարին, կյանքում ուղղորդվեն դրական արժեքներով: Կարևոր է նաև, թե որքանով են նրանք ընկալում առակի ասելիքը, և որքանով են դրանք համարվում արդիական:

Առակը (առ ակն՝ աչքի առաջ) խրատական բնույթի փոքրածավալ գեղարվեստական ստեղծագործություն է: Առաջացել է ժողովրդական բանահյուսության մեջ, հետո սկսել է մշակվել առակագիր գրողների կողմից:

Առակներում հանդես են գալիս ինչպես մարդիկ, այնպես էլ կենդանիներ, բույսեր և այլն: Նրանց միջոցով ծաղրվում են մարդկային վատ սովորույթները, գովաբանվում առաքինությունները: Այլաբանորեն գործածվելով՝ շատ կենդանիներ վերածվել են խորհրդանիշների, օրինակ՝ առյուծը՝ քաջության, հզորության, աղվեսը՝ խորմանկության, էշը՝ հիմարության:

Առակի վերջում սովորաբար հեղինակը դրսևորում է իր հստակ վերաբերմունքը նկարագրածի հանդեպ, որն էլ առակի բարոյախոսությունն է: Առակի հերոսները կենդանական և բուսական աշխարհի ներկայացուցիչներ են, իրեր, լուսատուներ և այլն: Անտիկ շրջանում և միջնադարում առակները արձակ ժանրի

ստեղծագործություններ էին, սակայն հետագայում դրանք սկսեցին գրվել չափածո:

Ամենահին առկագիրը եղել է հույն եզրպոսը: Նշանավոր առակգիրներ են Մխիթար Գոշը, Վարդան Այգեկցին, Խնկո Ապերը, Ֆրանսիացի Լաֆոնտենը, ռուս Իվան Կռիլովը:

Առակը բաղկացած է 2 մասից՝ սյուժեից և բարոյախոսությունից: Սյուժեն դեպքերի, իրողությունների սեղմ շարադրանքն է, իսկ բարոյախոսությունը՝ առակի սկզբում կամ մեծ մասամբ վերջում արտահայտված եզրակացությունը: Առակի հերոսը մարդն է, ում կյանքի, բնավորության հոռի և բացասական գծերը ծաղրվում են այլաբանորեն: Առակներում կենդանիներն ու բույսերը խոսում են մարդկային լեզվով, աշխատում են, օգնում կամ խանգարում միմյանց: Առակներում գովաբանվում և խրախուսվում են լավը, բարին, բարոյականությունը, ջանասիրությունը, ազնվությունը, հայրենասիրությունը, ընկերասիրությունը, գեղեցիկը, մարդկայինը և, ընդհակառակը, ծաղրվում ու դատապարտվում են վատը, չարը, տգեղն ու անմարդկայինը, դավաճանությունն ու վախկոտությունը: Հնում «առակ» բառը նշանակել է նաև խրատ, իմաստություն: Այդպիսիք են Աստվածաշնչում պահպանված Սողոմոնի առակները, որոնք մեծ ազդեցություն են թողել գրեթե բոլոր ժողովուրդների մտածելակերպի վրա: Առակների առաջին հայտնի հեղինակը հույն եզրպոսն է: Առակներով հարուստ է նաև հին հնդկական գրականությունը: Արևելյան ժողովուրդների մեջ տարածված են եղել Խիկար Իմաստունի և Մուլլա Նասրեդինի առակները: Հայ գրականության մեջ առակագրությունն սկզբնավորվել է թարգմանությունների միջոցով. դրանք ամփոփվել են «Բարվախոս» («Բարոյախոս») և «Ուլիմպիանի (Ողոմպիանի) առակները» ժողովածուներում, որոնք հունարենից թարգմանվել են V–VI դարերում, այլ տվյալով՝ VII դարում: XI–XIII դարերում ձևավորվել է հայ ինքնուրույն առակագրությունը: Մեծ ժողովրդականություն են

վայելել Մխիթար Գոշի և Վարդան Այգեկցու առակները: Վարդան Այգեկցու անունով պահպանվել են առակների ժողովածուներ, որոնցից ամենահայտնին «Աղվեսագիրքն» է (նկարահանվել է մուլտֆիլմ, 1975 թ., Յայֆիլմ): Ահա «Իմաստուն զինվորը» առակը «Աղվեսագրքից»: Մի ոմն իմաստուն զինվոր պատերազմ էր գնում, և նա երկու ոտքով կաղ էր: Եվ զինվորներից մեկը նրան ասաց. «Ով ողորմելի, ո՞ւր ես գնում: Քեզ իսկույն կսպանեն, որովհետև փախչել չես կարող»: Եվ նա ասաց. «Ով անմիտ, ես չեմ գնում պատերազմ՝ փախչելու, այլ կանգնելու, կռվելու և հաղթելու»: Առակներն այժմ էլ պատմվում և պահպանվում են ժողովրդի մեջ: Նշանավոր առակագիրներ են ֆրանսիացի ժան դը Լաֆոնթենը և ռուս Իվան Կռիլովը: Յայ գրականության մեջ առակներ են գրել նաև Խաչատուր Աբովյանը, Ղազարոս Աղայանը, Ավետիք Իսահակյանը, Խնկո Ապերը, Յովհաննես Ծիրազը, Մկրտիչ Կորյունը և ուրիշներ:

Առակները լինում են մի քանի տեսակի՝ փիլիսոփայական, հոգեբանափիլիսոփայական, աստվածաշնչյան և այլն:

Աստվածաշնչում տեղ գտած առակներն ունեն իրենց ուրույն մեկնաբանությունը և դաստիարակչական նշանակություն:

Չին կտակարանում Սողոմոն իմաստունի առակներն են, որոնք զետեղված են <<Առակաց>> գրքում.

1 Երուսաղեմում Իսրայելի թագաւոր Դաւթի որդու՝ Սողոմոնի առակները

2 ճանաչել իմաստութիւնն ու խրատը,

իմանալ հանճարի խօսքերը,

3 ընկալել խօսքի բարոյ դարձուածքները,

հասկանալ ճշմարիտ արդարութիւնը եւ ուղղել իրաւունքը՝

4 պարզամիտներին խորագիտութիւն

եւ երիտասարդներին միտք ու հանճար տալու համար,

5 որպէսզի, դրանք լսելով,

իմաստունն աւելի իմաստուն լինի,

իսկ հանճարեղը առաջնորդութիւն ստանայ,

6 թափանցի առակների եւ խորին ասոյթների մէջ,ը

իմաստունների ճառերի եւ նրանց այլաբանութիւնների մէջ:

Նոր կտակարանում Յիսուսի առակներն են, որոնք ունեն դաստիարակչական նշանակություն: Յիսուսի առակները գտնվում են Աստվածաշնչի կանոնական ավետարաններում: Դրանք հիմնականում հանդիպում են Մատթեոսի, Մարկոսի և Ղուկասի ավետարաններում, որտեղ այս առակներից շատերը կրկնվում են: Մինչդեռ Յովհաննես ավետարանիչը միայն երկու առակ է պատմում՝ «Գազանի և բարի հովվի առակը» 10-րդ գլխում և «Ճշմարիտ որթատունկի առակը» 15-րդ գլխում: Ավետարաններում ընդհանուր առմամբ կարելի է գտնել Յիսուսի 43 առակ:

Բովանդակություն

Առակը՝ որպես գրական տեսակ, ստեղծվեց, քանի որ մարդ արարածը սիրում է սովորել օրինակով. Օրինակը նրա համար ավելի հեշտ է, քան վերացական խրատը: Այն դաստիարակչական նպատակ ունեցող գրական տեսակ և օգնում է մարդուն իրական կյանքում ավելի հեշտ ապրելու: Ահա այս առումով էլ առակները հին ժամանակներից մինչև այսօր սիրված են ու շարունակում են մնալ որպես գրական տեսակ:

Հիսուսն իր առակների միջոցով ձգտում էր ուզուցանել ամենախորը հոգևոր ճշմարտությունները մի լեզվով, որը կարող էր հասնել բոլոր մարդկանց: Ուսուցման այս պարզ ոճը հակադրվում էր այն ժամանակվա հրեա գիտնականների բարդ լեզվին: Ահա որոշ առակների իմաստները:

Թթխմորի առակի թեման նման է մանանեխի հատիկի թեմային, որն Աստծո արքայության ընդարձակումն է: Հիսուսի կողմից թթխմորի համեմատությունն Աստծո արքայության հետ. դա հիմնականում պայմանավորված է այն ազդեցությամբ, որ խմորիչը արտադրում է ալյուրի մեջ դնելուց հետո: Խմորիչը աճեցնում է խմորի ծավալը: Նույնը տեղի է ունենում, երբ Հիսուսի աշակերտներն ու հետևորդները Հիսուսի ավետարանի բարի լուրը տանում են աշխարհ, ինչը բազմապատկում ու աճեցնում է Աստծո արքայությունը ազգերի մեջ:

Թաքնված գանձի առակը Մատթեոսի ավետարանից է, որտեղ ասվում է. <<Աստծո թագավորության դեպքում տեղի է ունենում նույն բանը, ինչ մի կտոր հողի մեջ թաքնված գանձի դեպքում: Երբ ինչ-որ մեկը գտնում է այն, նորից թաքցնում է՝ հույս ունենալով հողը գնելու և գանձը պահելու համար:>>

Այս առակը մեզ ասում է, որ գտնելով Հիսուսին՝ մենք գտնում ենք ամենաթանկ և արժոքավորն գանձը:

Այսպիսով՝ արժե վաճառել կամ թողնել այն ամենը, ինչ մենք կարծում էինք, որ արժեքավոր է, որպեսզի ձեռք բերենք կամ թույլ տանք, որ Հիսուսը մտնի մեր սրտերը: Որվիետս որտեղ քո գանձն է՝ այնտեղ կլինի քո սիրտը: Հիսուսն ասում է, որ մենք պետք է փոխենք մեր հին մտածելակերպը, դադարել անհանգստանալ նյութական հարստությունների, նեղությունների, այս աշխարհի հոգսերի և այլնի մասին, որպեսզի կարողանանք հանգստանալ Հիսուսի մեջ, ով մեր ամենամեծ գանձն է:

Անիրավ տնտեսի առակը. Տանուտերն Աստված է, տնտեսն էլ մարդն է: Աշխարհի բոլոր բարություններն Աստուծո ունեցվածքն են: Մարդը դրանց տերը չէ, այլ մատակարարող պաշտոնյան: Աստված աշխարհի բարությունները մարդուն է հանձնել, որ այս աշխարհում դրանք օգտագործելով՝ հանդերձյալ աշխարհի համար արդյունք և շահ պատրաստի: Աշխարհի բարիքները մարդու ձեռքում ժամանակավոր են: Մի օր դրանք այլևս ձեռքի տակ չպիտի ունենա: Աստված դրանք հանձնել է, որպեսզի նա որևէ ձևով օգտվի այդ բարիքներից, և երբ դրանք իր ձեռքից պակասեն, այսինքն՝ երբ մարդը մեռնի, իր ապագա կյանքում այս աշխարհի մատակարարությունից օգուտ քաղած լինի:

Ուշագրավ է նաև օգուտ քաղելու ձևը: Երբ տնտեսը մուրհակները փոխել էր տալիս, նա կարող էր օգտվել տարբերության գումարից՝ նույն պահին պարտապաններից պատշաճ մաս ստանալով, բայց տնտեսի նպատակն էր շահել միայն պարտապանների երախտապարտությունը, որպեսզի երբ պաշտոնից ազատվի, նրանց տներում բնակություն և կերակուր գտնի: Նա ցանկացավ ընկերներ ձեռք բերել՝ մարդկանց լավություն անելով, որ ընկերոջն արած լավությունից մի օր էլ ինքը օգտվեր:

Առակի նպատակն է հասկացնել և ուսուցանել, թե մարդ պարտավոր է ձեռքում եղած աշխարհի բարիքներից ընկերոջը օգուտ

հանել, օգնել, նպաստել, ողորմել:.,Ոչ մի ծառա երկու տիրոջ ծառայել չի կարող,որովհետև եթե մեկին ասի, մյուսին կսիրի, կամ եթե մեկին մեծարի, մյուսին կարհամարհի: Չեք կարող և Աստծուն ծառայել, և մամոնային,., /Ղուկաս ԺԶ 1-13/:

«Աշխարհի որդիները» նրանք են, ովքեր ճարպիկ են ու խորամանկ և բոլոր գործերում իրենց շահն են փնտրում: Իսկ «լույսի որդիները» նրանք են, ովքեր, Աստծուն սիրելով և հանդերձյալ կյանքի ձգտելով, չեն հոգում երկրավորի մասին, այլ միայն հոգևոր հարստությունն են արժևորում: Սակայն առաջինները նույնպես կարող են փրկվել վերջինների նման, եթե իրենց անօրինությունը գիտակցեն ու զղջան, եթե իրենց հանցանքները ընդունեն ու խոստովանեն, եթե ապաշխարեն ու փորձեն իրենց մեղքերը քավել՝ ներելով և ողորմություն անելով, քանզի «աղքատին ողորմություն սովորը փոխ է տալիս Աստծուն»:

Հիսուսը այնպես է սովորեցնում, որ նրանց համար հեշտ լինի հիշել: Սովորաբար տպավորիչ օրինակը կամ առակը չի մոռացվում: Ինչպես Հիսուսն ինքն ասաց, առակները օգնում էին զատորոշելու նրանց, ում «սիրտը կարծրացել էր» ճշմարտության հանդեպ: Իսկ ինչպե՞ս էին նրա առակները բացահայտում մարդկանց մղումները: Որոշ դեպքերում նա միտումնավոր կերպով էր առակներով խոսում, որ մղի իր ունկնդիրներին հարցեր տալու դրանց լիարժեք նշանակությունը հասկանալու համար: Խոնարհ մարդիկ այդպես էլ անում էին, իսկ հպարտ կամ անտարբեր մարդիկ՝ ոչ: Փաստորեն, առակների միջոցով ճշմարտությունը հայտնի էր դառնում նրանց, ում սիրտը ծարավ էր ճշմարտության, սակայն թաքնված էր մտում նրանցից, ում սիրտը հպարտ էր: Հիսուսի առակներն ու օրինակները շատ առումներով էին օգտակար: Դրանք հետաքրքրություն էին առաջացնում մարդկանց մեջ՝ մղելով նրանց լսելու: Նաև պատկերներ էին ստեղծում մտքում, ինչի շնորհիվ հեշտ էր լինում հասկանալ:

Ժայռի վրա կառուցել տունը. Ով որ ինձ մոտ է գալիս և իմ խոսքերը լսելով՝ գործադրում է դրանք, ձեզ ասեմ, թե նա ում է նման: Նման է այն մարդուն, որ տուն կառուցելու համար հողը խորն է փորում և հիմքը հաստատում ժայռի վրա: Երբ գետը, հեղեղներից հորդելով, զարկի այդ տանը, չի կարողանա խախտել այն. որովհետև տան հիմքը ժայռի վրա է հաստատված: Իսկ ով լսում է իմ խոսքերը, բայց չի գործադրում դրանք, նման է այն մարդուն, որ հողի վրա առանց հիմքի տուն է կառուցում. երբ գետը զարկում է դրան, այն իսկույն քանդվում է: Եվ ի՞նչ ահավոր է լինում այդ տան կործանումը:

Ժայռը հենց հնքը՝ Հիսուս Քրիստոսն է, իսկ ավազը՝ այս աշխարհը: Եթե քո կյանքը կառուցում ես այս աշխարհի վրա, ինչ-որ կառուցել ես, վաղ թե ուշ փլվելու է: Մենք պետք է իմաստուն լինենք, և մեր կյանքը կառուցենք Հիսուս Քրիստոսի վրա, այսինքն՝ ապրենք Նրա խոսքի համաձայն: Այդ ժամանակ ոչ մի չարիք, նեղություն եւ դժվարություն չի կարող մեզ կործանել: Պետք է խոսքը ոչ միայն լսող լինենք, այլ նաև կատարող:

Հավատի լույսը. Ոչ ոք ճրագը վառելուց հետո այն չի թաքցնի կամ կաթսայի տակ չի դնի, այլ կոնի աշտանակի վրա, որպեսզի ներս մտնողները լույսը տեսնեն:

Այս առակով Հիսուսը ուզում է մարդկանց սովորեցնել, որ կարևորը մարդու ներաշխարհն է, ոչ թե արտաքինը: Մարմնի ճրագն աչքն է. երբ քո աչքն առողջ է, քո ամբողջ մարմինը լուսավոր կլինի, իսկ երբ քո աչքը հիվանդ է, քո ամբողջ մարմինը խավար կլինի: Ճատ անգամ մարդիկ տարված են արտաքին երևացող բաներ մաքրելով, մինչդեռ մեր ներսը լի է հափշտակությամբ և չարությամբ: Բայց երբ մարդը լսում, հավատում է Աստծո խոսքին, նրա մարմինը նմանվում է ճրագի, որն իրենից լույս է ճառագում, հետևաբար կարևորը մարդու հավատն է ու ներքին լույսը, այլ ոչ թե արտաքինը, որը շատ անգամ խաբուսիկ է: Հիսուս Քրիստոսը լույսը համեմատում է մարդու բարոյական մաքրության, այսինքն՝ բարության, սիրո, ազնվության,

իմաստութեան հետ, և ինչպէս մոմը, որ դնում են վերելում, որպէսզի լուսավորի շրջապատը, այնպէս էլ մարդը իր հոգու լույսը չպետք է թաքցնի, այլ ցույց տա և փոխանցի ուրիշներին:

Նոր գինին հին տիկերի մեջ չի դրվում. Յիսուսի բերած համեմատությունների համաձայն՝ հին սովորությունները հնացած տիկերի են նման, իսկ իր ուսմունքն ու քարոզները՝ նոր գինու: Յնի հետ դրանք անհարիր են, պետք է նոր գինին նոր տիկի մեջ լցնել, նոր Ուխտը նոր օրենքներով կազմել, որպէսզի հաստատուն հիմքով պատրաստվի և պահպանվի:

Սերմնացանի առակը. Մի սերմնացան ցանում է իր արտը: Սերմերի մի մասը ընկնում է ճանապարհի եզրին, սերմերը բաց են մնում և թռչունները դրանք ուտում են: Սերմերից մի քանիսը քարքարոտ ապառաժի վրա են ընկնում. Դրանք շուտ ծլում և կանաչում են, բայց երբ արևը ծագում է, ծիլերը խանձվում ու չորանում են, որովհետև խոր արմատներ չունեին: Սերմերի մի մասն էլ փշերի մեջ է ընկնում: Սրանք էլ են ծլում, սակայն մեծանալ ու պտուղ տալ չեն կարողանում, որովհետև փշերը բարձրանում ու խեղդում են ծիլերը: Մյուս սերմերն ընկնում են պարարտ հողի մեջ և աճելով ցորենով լի հասկեր են դառնում: Սերմերը բերք են տալիս մեկի դիմաց երեսուն, վաթսուն, հարյուր...

Սերմնացանը Քրիստոս է, սերմը՝ Աստծո խոսքը, որն իր մեջ կրում է ճշմարիտ ու հոգևոր կյանքի սկիզբը: Արտը ողջ մարդկությունն է, Աստծո խոսքը միշտ նույն արդյունքը չի ունենում: Բոլորն էլ, երբ լսում կամ ընթերցում են Աստծո խոսքը, ստանում են սուրբ սերմերի իրենց բաժինը, բայց թե դրանք ինչպե՞ս կաճեն՝ պայմանավորված է մարդու հոգևոր մակարդակից: Առակում խոսքը 4 տիպի մարդկանց մասին է:

Առաջին տիպի մարդիկ դրանք այն մարդիկ են, որոնց միտքը կարծր հողի նման չոր է: Երբ կարդում կամ լսում են Տիրոջ խոսքը

անտարբերության արտաքին շերտը չի թողնում, որ հոգևոր սերմը թափանցի սրտի մեջ, և այն մնում է հիշողության մակերեսին և չար ուժերը՝ աշխարհի գվարճանքներն ու գայթակղությունները, թռչունների նման մարդկանցից հափշտակում են Տիրոջ խոսքը:

Երկրորդն այն մարդիկ են, ովքեր լսելով Ավետարանի քարոզը սիրո, արդարության, ինքնագոհության մասին, անմիջապես բորբոքվում են լուցկու նման, բայց անմիջապես հանգում: Քարքարոտ տեղում միայն մանր խոտ է աճում, այդպես էլ այս մարդիկ հանդարտ կյանքի պայմաններում ընդունակ են կատարել ջանքեր չպահանջող մանր շատ գործեր: Նրանք դեմ չեն առաքինությանը, բարոյականությանը, սակայն կկամենային Երկնքի արքայությունն մտնել առանց բարդությունների: Իսկ երբ համոզմունքների համար ստիպված տանջանքներ ու զրկանքներ են կրում, անմիջապես ուրանում են Տիրոջը: Եսասիրության քարքարոտ շերտը չի թողնում, որ Աստծո խոսքը հասնի ու արմատավորվի նրանց սրտում:

Երրորդն այն մարդիկ են, ովքեր կամենում են միաժամանակ ծառայել և՛ Աստծուն, և՛ մամոնային Նրանք պիտանի չեն Աստծո արքայության համար, քանի որ կամենում են ապրել ըստ Աստծո օրենքների, բայց միաժամանակ չեն ցանկանում հրաժարվել աշխարհի ունայնությունից: Ի վերջո, աշխարհիկ հոգսերի, հետաքրքրությունների և հակումների հորձանուտը կլանում է նրանց իսպառ՝ հոգու միջից արտամղելով այն ամենն, ինչ լուսավոր է, խորհրդավոր և վեհ:

Չորրորդն այն կատարյալ մարդիկ են, ում խոսքը գործից չի տարբերվում, ովքեր Աստծո խոսքը լսելով և ընդունելով՝ փորձում են ապրել աստվածահաճո կյանքով: Ճիշտ է, բոլորը միանման չեն կարողանում ավետարանական խոսքին հնազանդվել, քանզի մեկը պտղաբերում է երեսուն, մյուսը՝ վաթսուն, մյուսը՝ հարյուր, որը նշանակում է, թե մեկն ի վիճակի է կատարել մեկ երրորդն այն ամենի, ինչ իրենից պահանջում է քրիստոնեական հավատը, մյուսը՝

մոտավորապես երկու երրորդը, և միայն քչերին է հաջողվում կատարել ամեն ինչ լիարժեք և կատարելապես: Դրանք ընտրյալ անհատականություններն են:

Պահված գանձի օրինակը. Այստեղ շեշտը դրված է գանձի վրա, երբ հողագործը գտնում է այդ գանձը, նրա մոտ մեծ ցանկություն է առաջանում տիրանալ այդ գանձին՝ վաճառելով ամեն ինչ, ինչ որ ուներ: Ստացվում է, որ երկնային արքայությունը ժառանգելու համար պետք է հրաժարվել այս աշխարհում ունեցած հարստությունից: Ստացվում է, որ մարդը կարող է պատահաբար գտնել երկնքի արքայությունը և պետք է իմաստուն կերպով ընտրություն կատարել:

Նոր կարկատանը հին հագուստի վրա .Այստեղ մեկնաբանությունը նույնն է ինչ՝ Նոր գինին հին տիկերի մեջ չի դրվում առակում: Հիսուսի բերած համեմատությունների համաձայն՝ հին սովորությունները հնացած հագուստի են նման, իսկ իր ուսմունքն ու քարոզները՝ նոր կտորի: Հնի հետ դրանք համադրելը անհարիր է: Պետք է նոր Ուխտը նոր օրենքներով կազմել, որպեսզի հաստատուն հիմքով պատրաստվի և պահպանվի:

Ճրագի օրինակը.,,Եղիր Աստծո ճրագը, որ լուսավորես շրջապատդ.,, Կարծում եմ ճրագը քրիստոնեությունն է, որը չէր կարող երկար ժամանակ ծածուկ մնալ ու գաղտնի գործել, միայն թե այդ լույսը համարձակ դուրս բերող էր պետք:

Որոմի առակը. Ագարակատերը Հիսուսն է, իսկ ագարակը՝ աշխարհը: Ցորենի սերմերը բարի, իսկ որոմի սերմերը չար մարդիկ են: Բարի մարդկանց գործերը բարի պտուղներ են տալիս, չարերինը՝ չար: Ցորենն ու որոմն առանձնացնելը նշանակում է, որ ամեն մարդ իր գործերի համար արժանի հատուցում պետք է ստանա: Իսկ չար մարդիկ միանգամից չեն պատժվում, քանի որ այդ դեպքում հնարավոր է նեղություն կամ վիշտ պատճառել նաև բարի մարդկանց: Ու բացի այդ, յուրաքանչյուրին ժամանակ է տրվում զղջալու և ուղղվելու համար:

Աշակերտ լինելու գինը.Մարդկայնի կյանքը աշտարակի կառուցման նման է, որի հիմքը մարդու սերն է: Հիսուսին հետևելու իմաստը փրկությունն է, որի համար անհրաժեշտ է սիրել Աստծուն ամբողջ հոգով ու մտքով: Եվ Հիսուսին հետևելուց առաջ մարդը պետք է հաշվի նստի ինքն իր հետ և հասկանա այն գինը, որ պիտի վճարի՝ հիսուսին աշակերտ լինելու համար:

Անառակ որդին.Այստեղ երևում է Աստծու հանդեպ մարդու հիմնական մեղքը՝ անհնազանդություն: Մարդն ուզում է իր կամքը կատարել և թողնում է Աստծուն: գնում է,, հեռու երկիր,, և իր կյանքը մեղքի մեջ անցկացնում:Հորից ստացած ողջ օրհնությունն ու ժառանգությունը վատնեց ու կորցրեց:Նա կարծում էր, թե ազատություն կշահի, բայց իրականում կորցրեց այն՝ մեղքի գերի դառնալով:Հետո խելքի եկավ, գիտակցեց իր դժբախտությունն ու հիմարությունը: Մեր վատ վիճակի գիտակցությունը ապաշխարության տանող առաջին քայլն է:

Հետո նա խոստովանեց իր մեղքը և որոշեց հրաժարվել մեղքից և հոր տուն վերադառնալ:Նրա ապաշխարությունն ամբողջական էր:Ճշմարիտ ապաշխարության մեջ նաև խոնարհություն կա:Ուշագրավ է որդու խոստովանությունը.,,Մեղանչեցի երկնքի և քո առաջ,,:որևէ մեկի առաջ գործած մեղքը նաև Աստծո դեմ է ուղղված:Ըստ էության բոլոր մեղքերն էլ Աստծու դեմ են:

Հայրը սպասում էր իր կորած որդուն:Նույնիսկ մինչև խոստովանությունը հայրն արդեն իսկ ներել էր որդուն: Տղան արժանի չէր որդի կոչվելու, բայց հայրը վարվեց ոչ թե նրա արժանիքների, այլ իր սիրո և շնորհի համաձայն:Ահա թե ինչպես է Աստված վարվում բոլոր ճշմարիտ ապաշխարողների հետ:Ինչպես հովիվն ուրախացավ կորած ոչխարը գտնելիս/տուն 6/, այնպես էլ հայրը՝ իր որդուն գտնելիս: Այս առակից պարզ է դառնում Աստծու ողորմությունն ու սերը այն մարդկանց հանդեպ, ովքեր իրեն են գալիս զղջալով:

Փարիսեցիների նման ավագ որդին էլ էր արդար համարում իրեն., Այսքան տարի է քո հրամանները զանց չեմ արել.,,- ասաց նա. Չէր ուզում իր եղբորը ներել ու սիրել:Նա զայրացած էր հոր վրա և սառնասիրտ էր դարձել:Այժմ մեղավորը, Աստուծոց հեռացածը ինքն էր. Նախանձը մեծ մեղք է Աստուծու առջև:Չայրը ավագ որդուն էլ էր սիրում.աստուծու շնորհն անսահման է: Չայրը բացատրեց որդուն հանդիսության պատճառը, որը բնավ կրտսեր որդուն ավագից առավել պատիվ տալը չէր.իր ուրախությունն էր արտահայտում որդու վերադարձի առթիվ:

Ուշագրավ է նաև հոր համբերությունն ու բարությունը ավագ որդու հանդեպ. Չեզուրյամբ համոզելը ստիպելուց լավ է:Մեզանից յուրաքանչյուրը,,կորած որդի,, նույնիսկ,,ավագ եղբայր,, է:

Ղուկասի ավետարանը հայտնի է իր առակների ճոխությամբ,,Կորած ոչխարի մասին,, պատմող առակում պատկերված է Տիրոջ սերը:Աստված այնքան է սիրում մարդկանց, որ ամեն ջանք գործ է դնում, որ հետ բերի մեղավորին իր արքայություն:Քրիստոս ասաց.

-Ո՞վ է այն մարդը, որ երբ 100 ոչխար ունենա,և կորցնի նրանցից մեկը, չի թողնի 99-ին և չի գնա կորածի հետևից և երբ որ գտնի, ուրախությամբ, ուսերի վրա դնելով՝ տուն չափտի բերի, չափտի կանչի իր բարեկամներին, ուրախանա, որ կորած ոչխարը գտնվեց: Ճատ հետաքրքիր է Քրիստոսի եզրափակիչ խոսքը. Երկնքում մի մեղավորի համար ավելի մեծ ուրախություն պիտի լինի,քան 99 արդարների համար, որ ապաշխարության կարիք չունեն:Մեկնությունները տարբեր են, ոմանք ասում են՝ այս 99-ը այն հավատացյալներն են, որոնք հավատարիմ են Տիրոջ պատգամներին և փորձում են ապրել առաքիլի ու արդար կյանքով: Մեկ այլ տարբերակի համաձայն այս մարդիկ ննջեցյալ այն հավատավոր անձինք են/ սրբեր, մաքրակենցաղ մարդիկ/, ովքեր արդեն իսկ արժանացել են Տիրոջը տեսնելու երանությանը, բայց այս երկու տարբերակն էլ խոցելի է.

երկրի վրա չկա որևէ մեկը, որ մեղք չի գործել և կարիք չունի ապաշխարության, ինքնամաքման . 2-րդ տարբերակն էլ խոցելի է այնքանով, որ Քրիստոս խոսում է այս աշխարհի մարդկանց մասին. Ուրեմն կա 3-րդ տարբերակ . ըստ որի՝Քրիստոս նկատի ուներ փարիսեցիներին ու օրենսագետներին, որոնք ավելի անկարևոր էին, քան ամենամեղավոր մարդը, ով դարձի է գալիս, գղջում:

Ի՞նչ է ասում ավետարանական այս դրվագը մեզ այսօր, որքանով ենք մենք նման այն փարիսեցիներին և օրենսագետներին, ովքեր իրենցից բացի ուրիշ որևէ մեկին չէին տեսնում արդարության ճանապարհը բռնած. Չէ՞ որ այսօր եկեղեցի կարող է մտնել ցանկացած մարդ, բայց եկեղեցին նաև մաքրող հաստատություն է, չէ՞ որ ոչ ոք չի կարող կատարելապես մաքուր հոգով ու սրտով մտնել եկեղեցի:

Այս առակի պատգամը այն է, որ կարողանանք մշտապես նախ մեր անձերը քննել ու տեսնել, որ ամեն պարագայի մենք ենք, որ ապաշխարության կարիք ունենք և ապաշխարության ճանապարհը բռնած մեկին տեսնելով՝ պիտի ուրախանանք:

Չար մշակների առակը.Այն վեմը, որ կառուցողները անարգեցին, եղավ անկյունաքար.Տիրոջից եղավ այս, և մեր աչքին սքանչելի է:

Այս առակում ամեն մի դետալ հստակ խորհրդանիշ ունի: Այգին հրեա ժողովուրդն է, այգու տերը՝Աստված, մշակները այդ օրվա քահանայապետերն են, օրենսագետները, փարիսեցիները, հոգևոր իշխանությունը, որ իր վրա էր վերցրել ժողովրդին հոգևոր սնունդ տալու առաքելությունը, ծառաները բոլոր մարգարեներն են, ցանկապատը օրենքն է,որով հրեա ժողովուրդը կարողացավ պահպանել իր ազգային ինքնությունը, որդին Տեր Հիսուս Քրիստոսն է, որ եկավ հոր կամքով, որից էլ չամաչեցին փարիսեցիները և տարան Գողգոթա և սպանեցին: Վեմը խորհրդանշում է հրեա ժողովրդին, որոնք, գերության մեջ գտնվելով, անարգվել են, բայց նրանցից դուրս եկավ մեսիան, բայց Քրիստոս նկատի ունի իրեն, որ եղավ անկյունաքարը և Տիրոջ կամքով եղավ:Առակը նաև այսօրվա համար

Ե իրական և այսօրվա համար մեծ խորհուրդ, հոգևոր պատգամ ունի: Այն ամենը, ինչ որ ունենք՝ բոլոր հաջողությունները, ձեռքբերումները, մերը չեն. Տիրոջն են պատկանում: Ի վերջո այգու այս օրինակը ոչ միայն եկեղեցին Ե խորհրդանշում, այլև մեզանից յուրաքանչյուրի կյանքը, որովհետև մեր կյանքն էլ Աստծու կողմից տրված նվեր է: Ինչպես մշակներին տրվեց այգին՝մշակելու ոչ թե սեփականաացնելու համար, այնպես էլ մեր կյանքը մեզ տրված է կարծես թե վարձով. մենք չենք մեր կյանքի տերը. սա է պատճառը, որ մենք ասում ենք՝ մարդ իրավունք չունի ինքնասպանություն գործելու: Մենք մեր կյանքում տեսնելու ենք աղքատ, ընչազուրկ, հիվանդ, մխիթարության կարոտ մարդկանց, ում պետք է օգնության ձեռք մեկնել, ում մեր նվաճումներից, մեր ձեռքբերումներից՝ հոգևոր թե նյութական,պետք է մի բան հատկացնել, որովհետև մերը չէ այս ամենը: Քրիստոս այս առակում սքանչելի կերպով ներկայացնում է Աստծու համբերատարության չափը: Ինչպես առակում մշակներին, այնպես էլ մեզ առաջին սխալը գործելուց հետո Աստված իր գթասրտությունից,բարեսրտությունից ելնելով,հնարավորություն է տալիս արժանի մշակ լինելու:

Անպետք աղը՝ժողովուրդ դուք աշխարհի աղն եք, դուք աշխարհի լույսն եք:

Հանկարծ այդ աղը չանհամանա, հանկարծ այդ լույսը չմարի՛:

Աղը նյութի մեջ լուծվելիս նրա էությունն ու արտաքին տեսքը չի փոխում, այլ միայն իր համն է տալիս. նույնպես և քրիստոնեությունը մարդու կամ մարդկային հասարակության մեջ որևէ արտաքին բեկում չի առաջացնում, սակայն ազնվացնում է մարդու հոգին և դրա միջոցով փոփոխում նրա ամբողջ կյանքը:,,Եթե աղը անհամանա,, ասելով՝ նա նկատի ուներ այն մարդկանց, ովքեր, մեկ անգամ ճաշակելով Սուրբ Հոգու հետ ազնիվ հաղորդությունը, այնուհետև ընկան աններելի մեղքի մեջ և այլևս առանց Աստծո առանձնակի օգնության ընդունակ չեն ոչնչով հոգեպես նորոգվել:

Այս առակները նպատակահարմար է մատուցել բազմազան մեթոդներով, այն է՝ կանխագուշակման մեթոդ, ԳՈՒՄ աղյուսակ, Դ-աձև աղյուսակ, Վենի դիագրամ, բազմաթև աղյուսակներ և այլն:

Եզրակացություն

Այսպիսով, դասը, հաճախակի համեմվելով աստվածաշնչյան առակներով, կդառնա ավելի հետաքրքիր, հագեցած ու տեսանելի, իսկ աշակերտները կդառնան բարձր արժեհամակարգի տեր մարդիկ, կուղղորդվեն բարոյական սկզբունքներով և արժեքներով:

Առակները մեծ ճանաչողական արժեք ունեն: Նրանք ժամանակին հոգևոր սնունդ են տվել ընթերցողին և ունկնդրին: Դրանք կարևոր աղբյուր են ժամանակի կյանքի բազմաթիվ այնպիսի կողմերի լուսաբանման համար, որոնց մասին լռում են մատենագրական մյուս հուշարձանները:

Մատաղ սերնդի կրթության և դաստիարակության գործում անչափ կարևոր են մարդասիրության, հայրենասիրության, ազնվության, արդարամտության, քրիստոնեական հավատի վերաբերյալ աստվածաշնչյան պատվիրանները, որոնք գրականության սնուցող կենարար աղբյուրներից են: Աստվածաշունչը շարունակում է պահպանել հասարակական մտածողության ձևավորման վրա ունեցած իր անգնահատելի ազդեցությունը՝ սերմանել սիրո ու բարության հունդեր: Այդ պատճառով աստվածաշնչյան առակները միշտ արդիական են, սիրելի և ընկալելի:

Անտարակույս է, որ աստվածաշնչյան աշխարհայեցողությունն առանձնակի կարևորություն ունի մատաղ սերնդի հայրենասիրական, մարդասիրական, գեղագիտական, բարոյահոգեբանական դաստիարակության կազմակերպման գործընթացներում:

Յուրաքանչյուր ժամանակաշրջան առաջադրում է մատաղ սերնդի կրթության ու դաստիարակության կազմակերպման իր խնդիրներն ու նպատակները, եղանակներն ու մեթոդները, ճշգրտում արժեհամակարգային չափանիշները: Սակայն կան չափանիշներ, որոնք միշտ կենսունակ են ու առաջնային ցանկացած ժամանակաշրջանի համար: Հատկապես մատաղ սերնդի դաստիարակության կազմակերպման գործընթացներում դրանք մշտական են և հույժ կարևոր մեր օրերում:

Միանգամայն ընդունելի է այն կարծիքը, որ աստվածաշնչյան առակների դաստիարակող էությունը, դերն ու նշանակությունը եղել և մնում են ողջ քրիստոնյաների հավատքի հիմքը, ինչպես Հիսուսն էր անուղղակիորեն խրատում իրեն լսող ու հետևող ժողովրդին՝ մեջբերելով առակներ: Ահա թե ինչու նոր սերնդին ևս պետք է առաջնորդել, ուղղորդել և բարոյապես դաստիարակել առակի բարձրարժեք և խորիմաստ նմուշներով, որոնք դեռ դարեր կպահպանեն իրենց ժամանակի թարմությունն ու դիպուկությունը, մտքի խորությունն ու լեզվի ճկունությունը:

Օգտագործված գրականության ցանկ

1. Աստուածաշունչ Մատեան Հին ու Նոր Կտակարանների, Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածին և Հայաստանի Աստուածաշնչային Ընկերութիւն, 2004
2. Մաղաքիա արք. Օրմանյան, Համապատում, Ս. Էջմիածին, 1997
3. Մաղաքիա արք. Օրմանյան, Տեղիք Աստուածաբանութեան, Տպարան Սրբոց Յակոբեանց, Երուսաղեմ, 1985
4. Գարեգին Ա., Տեսական Աստուածաբանություն
5. Արշակ Տեր-Միքէլյան, Հայաստանյաց Սուրբ Եկեղեցու Քրիստոնեականը, Ս. Էջմիածին, 2007
6. Գ. Դարբինյան, Ներածություն Հին Կտակարանի, Հայ առաքելական Սուրբ Եկեղեցու Դաստիարակության և Քարոզչության Կենտրոն, 2000
7. Դ. Գասպարյան, Հայ հին և միջնադարյան գրականության պատմություններևան, 2009
8. Մ. Աբեղյան, Երկեր Դ, Երևան, 1966
9. Մ. Աբեղյան, Հայ ժողովրդական առասպելներ, Երևան, 1958
10. Հայոց Եկեղեցու պատմություն, դասագիրք, Երևան 2014

11. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսներ. Հայ Եկեղեցու Հանրագիտարան Ա., Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածին, 2008
12. Հայաստանի Աստվածաշնչային Ընկերություն, Հիսուսի առակները
13. Հայոց եկեղեցու պատմություն 5, Երևան, 2014
14. Գրականագիտական բառարան, Էդ. Ջրբաշյան, Երևան, 1972